סוד ישרים — פרשת שקלים

וידבר ד' אל משה לאמר כי תשא את ראש בני ישראל וגו' זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל וגו':

איתא בגמ' (מגילה כט.) ר"ח אדר שחל להיות בשבת קורין בפ' שקלים וכו' על השקלים מנלן כדרבי טבי אמר ר' יאשיה דאמר קרא זאת עולת חדש בחדשו אמרה תורה חדש והבא קרבן מתרומה חדשה וכו' מאי פ' שקלים רב אמר צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי וכו' טעמא מאי כדרבי טבי וכו' ובזוה"ק (יתרו סז:) בשעתא דקוב"ה אתער לגבי כל אינון רתיכין למיהב לון טרפא כמה דאוקימנא דכתיב ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה כדין כלהו בחדו פתחו ואמרו אלהים יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה הנה אאמו"ר הגה"ק זצלה"ה אמר שהחודש אדר הוא נגד אשמורה שלישית שאיתא עלי' בגמ' (ברכות ג) תינוק יונק משדי אמו ואשה מספרת עם בעלה כי ענין ימי יניקה מורה על קטנת הדעת כי בהחודש ניסן אז מתחיל הצירוף ישמחו השמים ותגל הארץ לרמז על גדלת הדעת היינו שהסדר הולך באור ישר מהשי"ת עד תפיסת דעת הבריאה ואתוון הם כסדרן כמבואר בזוה"ק (תצוה קפו.) ירחא דילכון איהו בסדורא כסדר דאתוון אביב וכו' אולם בחודש אדר הוא הסדר עדיין משולל מאור ישר כי אז מסדר השי"ת את הסדר בינו לבין עצמו וזה האור הוא למעלה הרבה מתפיסת הבריאה לכך נקרא זה החודש ימי יניקה מצד קטנת דעת הבריאה כי כך הציב הרצון ית' שהאור ירד בסדר השתלשלות עד שיוכל לבוא בתפיסת דעת הבריאה כדכתיב אז רא"ה ויספר"ה הכינ"ה וגם חקר"ה ואח"כ ויאמר לאדם וטרם שנתחלק האור לפרטים שיהי' יתכן לבוא בהשגת דעת הבריאה אז נקרא ראי' וראי' מורה על אור כללי וכאשר יורד בהדרגות למטה הימנה נקרא זה האור שמיעה ושמיעה מורה על אור פרטי ולכן אין בכוחה לכלול כמה דברים כאחת כדאיתא בגמ' (ר"ה כז.) תרי קלי לא משתמעי אולם בראי' יש בכוחה לראות כמה דברים כאחת לכך נקרא ראי' אור כללי ואז בעת שכביכול ית' מסדר בינו לבין עצמו טרם שבא בתפיסת אדם ונקרא אז ראה צריכין ישראל לעמוד בזה השער ולהביא שקלים כי הנה מצינו בכל הדברים המתחלפים משער לשער ומצורה לצורה להתקרב אל צורת אדם יש בכל שער מצוה מיוחדת מצות מעשר מתחיל בשעת המירוח וכשמתקרב יותר לצורת אדם ונעשה ממנו כרי מחויב בתרומה וכשבא יותר לתפיסת אדם ונעשה ממנה גילגול עיסה מחויב בחלה עד היכן שאמרו ז"ל (סנהדרין קב:) מהיכא בעית למישרא המוציא מהיכא דקדים בישולא היינו מזה המקום שמתחיל להתקרב יותר לצורת אדם שם מחויב האדם לעמוד עם המצוה ולמסור את הראשית כדי שיהי' לו הכרה אכן בזה הזמן הנקרא אז ראה שהשי"ת מסדר עדיין בינו לבין עצמו איזה הכרה שייך בזה הלא אינה באה עדיין כלום בתפיסת אדם לכן איתא שם בזוה"ק בשעתא דאתער קוב"ה למיהב טרפא היינו כי מצדו ית' אין שייך לשון אתער כי כתיב הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל אכן הפירוש הוא שהשי"ת נותן בהסתר הרגשה בלב ישראל גם באותו הזמן שמסדר השי"ת בינו לבין עצמו שנקרא אז ראה שנעלם האור מאוד מצד הבריאה ונקרא קדרותא דצפרא כי נראה שישנו מן המצות וזהו בשעתא דקב"ה אתער לגבי כל אינון רתיכין למיהב לון טרפא כמה דאוקימנא היינו שגם אז נותן השי"ת הרגשה בלב ישראל לעמוד עם מצות שקלים באותו השער וזהו כמה דאוקימנא היינו כאומרם ז"ל חדש והבא קרבן מתרומה חדשה ועל זה מסיק הזוה"ק דכתיב ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה כדין כלהו בחדו פתחו ואמרו אלהים יחננו וגו' היינו כי אז הוא הכל עדיין רק בתורת חנינה כי אחר שבא הסדר בהתלבשות תפיסת הבריאה באור ישר אז יש בכל הבקשות והתפלות שפיר סמיכה ומבטח עוז על קדושת אבות כי כאשר האור בא בהתלבשות אז מתחיל קדושת אבות וגם נמצא גבי האדם כמה דברים שאוכל פירותיהן בעוה"ז משא"כ טרם שבא הסדר באור ישר להתלבש בתפיסת אדם אז אפס כל הבטוחות ואין על מה לסמוך וכמאמרם ז"ל במדרש כלום יש לו לברי' אצל בוראו לכך הוא באותו הזמן הכל רק בדרך חנינה כי אז ע"ד מאמרם ז"ל (אבות פ' ג) חיבה יתירה נודעת להם שנקראו בנים למקום היינו כי בן מורה ששורשו הוא במקור העליון המשולל מכל גוונים ושם עלו ישראל במחשבה טרם כל עבודתם וזהו חיבה יתירה נודעת להם כלומר שנותן השי"ת ידיעה והרגשה בלב ישראל מזה החיבה יתירה הנקרא בן גם בעת שעוסק עדיין בינו לבין עצמו ולזה פתחו ואמרו אלהים יחננו וגו' כי חיבה יתירה כזו הוא רק בתורת חנינה ולזה נצטוו אז ישראל חדש והבא קרבן מתרומה חדשה וזהו כענין שביאר אזמו"ר הגה"ק זצל"ה הפסוק אשמעה מה ידבר האל כי ידבר שלום אל עמו היינו כי בעת שעוסק השי"ת בהסדר של אור ישר יודע כל אדם שפיר שידבר שלום אל עמו אכן הי' דוד המלך משתוקק לידע במה עוסק השי"ת בינו לבין עצמו בעת שהאתוון הם למפרע ולא כסדרן וזהו שאמר אשמעה מה ידבר האל כלומר שהטה את אזנו לשמוע מעומק במה עוסק הקב"ה גם אז ושמע כי גם אז הוא כל עיסקו ית' רק כי ידבר שלום אל עמו ולזה אמר רב מאי פ' שקלים צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי וגו' היינו כי בקרבנות נכלל כל כח התפלה וכדאיתא בזוה"ק (פקודי) רזא דקרבנא מטי עד אין סוף היינו שיש לישראל תמיד מבטח עוז בבקשת תפלתם אף באותו הזמן שהשי"ת עוסק רק בינו לבין עצמו ולזה צריכין ישראל לידע גם אז מה הם אצל בוראם ולקיים באותו השער מצות שקלים והוא כדאיתא בזוהר חדש (פ' תשא) קב"ה וכנסת ישראל אקרון אחד וכו' בגין דאיהו פלג גופא וכנסת ישראל פלג גופא אתקרבו דא בדא כדין שקל הקודש אקרון וכו' היינו כי מחצית השקל מורה שישראל מכירין היטב שאין להם מצדם שום שלימות בלעדי השי"ת ולכן אומר ג"כ השי"ת שאין שום שלימות בהכבוד שמים כביכול ית' בלעדי עבודת ישראל והחיבור מהרצון ית' עם עבודת ישראל נקרא שקל שלם:

איתא בגמ' באחד באדר משמיעין על השקלים ועל הכלאים וכו':

הענין הוא כי בזה החודש מתחיל השי"ת לסדר את הסדר שיהי' בא אח"כ באור ישר לכך צריכין אז ישראל לשרש את הכלאים מלבם כדי שלא יעלים ויסתיר מהם הכרת המקור כי כלאים הוא כמבואר בזוה"ק (קדושים פו:) מהו כלאים כמאן דיהיב אחרא בבי מטרא כד"א אל בית הכלא (ירמיהו ל"ז:י"ח) כלאים מניעותא וכו' כלאים ערבוביא דעביד ערבוביא בחילא דלעילא ואכחיש פומבי דמלכא וכו' היינו כדאיתא בתקיני זוה"ק (תיקון יד) הא תינח שור וחמור דא מסאבא ודא לא מסאבו אבל בשר וחלב שניהם היתר ולמה אסרן הכתוב ומבאר שם למינה כתיב היינו שכל הדברים צריכין פב"פ להיות כדי להכיר בהם שורש המקור וכאשר מתערב מין בשאינו מינו אף ששניהם היתר מ"מ נעלם מהם מקור שורשם ככה הוא הענין כאן כי כאשר מתחיל לבנות סדר חדש שירד באור ישר ולבוא בהתלבשות תפיסת הבריאה והתלבשות השפע מהשי"ת נקרא מטר ויכול לדמות בתפיסת הבריאה אשר מטר יורד לכל כמאמרם ז"ל (תענית) מטר לכל בין לצדיקים ובין לרשעים ולא עוד כאשר לא ינקו ישראל את עצמם לעקר ולשרש הכלאים

מלבם תכף בהתחלת ירידת אור השפעתו ית' יכולין הכלאים כ"כ להסתיר בעדם עד שיהי' נדמה להם שעיקר השפעתו ית' יורד ח"ו להאומות וישראל אינם נזונים רק מתמצית לזה הוא המצוה אז תכף בהתחלה לעקר ולשרש את הכלאים ומפאת זה לא יהי' עוד ממילא שום דבר המסתיר את שורש המקור כי יהיו עומדין פב"פ נגד המקור וזהו כענין שאיתא בגמ' (ברכות לב:) חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת ומתפללין וכו' היינו כי תפלה צריך שיהי' מעומק הפנימי של נקודת הלב לכך היו שוהין מתחילה שעה אחת כדי לנקות את הלב ולסלק ממנו כל הנגיעות מהבלי עוה"ז לבלתי יסתיר בעדם שום נגיעה בשעת התפלה כדכתיב הברו נושאי כלי ד' וגו' היינו שיהי' נקי ומזוכך מכל נגיעות עוה"ז בשעת התפלה ככה הוא המצוה כאן בעת שמכריזין על השקלים להורות על התחלת בנין הסדר משורש המקור ית' צריכין תו"מ לעקור ולשרש את הכלאים מהלב וממילא יהי' מכירין היטב שהאור ישר מהשורש הולך תמיד רק לזה המקום שיש שם כבוד שמים ולא עוד אלא אדרבה שמאבד ומבטל כל אותן העומדים בחוצפה לבטל ח"ו הכ"ש וכענין מאמרם ז"ל בגמ' ראה הקב"ה שעתיד המן לשקול שקלים לפיכך הקדים שקליהן לשקליו וע"י זה נתבטלו כל הקמים נגד כבוד שמים:

איתא בגמ' (מגילה) אמר ר"ל גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל לפיכך הקדים שקליהן לשקליו וכו':

הענין שהיו צריכין ישראל לכ"כ עבודה נגד מלחמת עמלק עד שנאמר והי' כאשר ירים משה את ידו וגבר ישראל וכאשר יניח משה ידו וגו' ועל הים מצינו להיפך כמו שנאמר שם ואתם תחרישון וכמבואר בזוה"ק (בשלח מז:) ואתם תחרישון תחרישון ודאי ולא תתערון מלה דלא אצטרך לכו וכו' ביאר אאמו"ר הגה"ק זצל"ה כי טענת עמלק הוא שיש לו ג"כ מקום בראשית כדכתיב ראשית גוים עמלק היינו שיש לו גודל תקיפות כמו שנאמר עליו שוכני בחגוי סלע אומר מי יורידני ארץ היינו שאומר שהוא ג"כ נקי אגב אמו לפיכך צריכין ישראל גודל ברורין נגדו ולכך הקדים שקליהן לשקליו כי ענין השקלים של המן הוא להראות שהוא מחויב המציאות היינו כיון שחפץ השי"ת להתלבש בלבוש מלכות ואין מלך בלא עם לפיכך הי' בריאתו בהכרח ח"ו כדי להשלים כבוד מלכותו ית' וזה הוא מחויב המציאות אמנם השקלים של ישראל הם להיפך כי ישראל אומרים שאין שום מחויב המציאות בעולם כלל רק הכל הוא מרצונו הפשוט ית' כי באמת אין שום נ"מ מצדו ית' בכל העבודות כמאמר אתה הוא עד שלא נברא העולם ואתה הוא משנברא העולם וכמאמר אדון עולם אשר מלך בטרם כל יציר נברא אלא ישראל מצדם יש להם מבינות בעומק לבם אשר אין להם מצדם שום שלימות בלתי עבודה לכך הם משתוקקים תמיד לעבודת השי"ת ולפיכך חפץ בהם השי"ת ג"כ וזהו כענין שמצינו בגמ' (מגילה כו) והי' בנימין הצדיק מצטער עלי' לבולעה שנאמר חופף עליו כל היום לפיכך זכה בנימין ונעשה אושפיזכן לשכינה וכו' היינו משום שהי' משתוקק תמיד לאור לפיכך זכה ונעשה אושפיזכן לשכינה ככה משום שידע השי"ת אם יפתח לישראל מעט אור יהיו משתוקקים ביותר שיפתח להם השי"ת יותר אור לפיכך שוכן בהם השי"ת וחפץ בעבודתם וזהו כדאיתא בזוה"ק (תרומה קכח) ומנא ידעינן דקוב"ה איתרעי בי' ושוי' מדורי' בי' כד חמינון דרעותא דההוא בר נש בחדוה ברעותא דלבא למרדף ולאשתדלא אבתרי' דקב"ה בלבי' ובנפשי' וברעותא ודאי תמן ידעינן דשרי' בי' שכינתא וכו' היינו מזה שרואים שישראל מבקשים ומשתוקקים כ"כ לעבודה ממילא נתברר מזה דאתרעי בהו קוב"ה ושי' מדורי' בהו וממילא נתברר מזה ג"כ שרק ישראל המה נקיים אגב אמם ועלה במחשבה אבל לא עמלק ולכך צריכין ישראל תמיד לעבודה ולבל יבטחו את עצמם על זאת התקיפות שעתיד השי"ת לברר את ישראל משום שהמה נקיים אגב אמם כי נגד זאת התקיפות נתעורר תמיד הקיטרוג של עמלק שאומר שהוא ג"כ נקי אגב אמו ולזה כאשר יניח משה ידו וגבר וגו':

איתא בגמ' (מגילה ו:) קראו את המגילה באדר הראשון ונתעברה השנה קורין אותה באדר שני וכו':

איתא בספר יצירה שלהי פרק ה' (משנה י"ט) המליך אות ק' בשחוק וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם דגים בעולם ואדר בשנה וכו':

ביאר בזה אאמו"ר הגה"ק זצל"ה אות ק' מורה על הדמיון הנמצא בעולם כמאמרם ז"ל כקוף בפני אדם וזהו המליך אות ק' בשחוק היינו כענין שאיתא בזוה"ק כמה פעמים שע"י דרגין תתאין מגיעין לדרגין עלאין כי לאחר שיגמרו כל הברורין ויהי' כדכתיב אז ימלא שחוק פינו אז בזה השחוק יהי' רואים החיבור שיש לכל עבודת ישראל הנראין בזה העולם לשחוק וכדברים קטנים וכדמיון בעלמא ודגים בעולם היינו כי דגים מורה על הדמיון של רוח חיים שהי' טרם יצירת הצורת אדם כדכתיב ויברא אלהים את התנינים הגדולים ומרומז על הלויתן שנאמר עליו לויתן זה יצרת לשחק בו וזה הוא השחוק שיהי' לעתיד וכמאמרם ז"ל בגמ' (ב"ב עד:) שעתיד לעשות ממנו סעודה לצדיקים וזה מרמז על התיבור הגמור שיהי' אז לישראל עם השי"ת וזהו דגים בעולם היינו שיהי' ניכר אז החיבור שיש לכל הדברים שנראים בזה העולם לדמיונות בעלמא כי גם כל העבודות היקרים ביותר נחשבים נמי באמת נגד היקרות שיתגלה אז רק כמו דמיון בעלמא כדכתיב היינו כחולמים ועל כל זה יהי' להם חיבור ושייכות לזה השחוק שיהי' לעתיד שעליו נאמר אז ימלא שחוק פינו וכענין דהמליך אות ק' בשחוק כך הוא הענין דגים בעולם וכמבואר בזוה"ק (אדרא נשא קכט:) למאי הוא רמיזא א"ל לנוני ימא דלית כסותא על עינא ולית גבינון על עינא וכו' שמרמז על אור עתיקא היינו שכל פעולת ישראל יש להם מקום בשורש העתיקא ואדר בשנה היינו שבזה החודש מחזק הש"י כל יסודות הבריאה כי בקיץ יסתעפו ענפי' ובחורף יתחזקו היסודות כי האילן מקבל את היניקה בחורף ואדר הוא מלשון התחזקות וקיום וכדאיתא בגמ' (ביצה טו:) הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר שנאמר אדיר במרום ה' וכמבואר במדרש (בראשית רבה פ' ה') ויאמר אלהים יקוו המים וכו' משל למלך שבנה פלטין והושיב בתוכה אלמים והיו משכימים ושואלין בשלומו של מלך ברמיזה ובאצבע וכו' כך מתחילת ברייתו של עולם לא הי' קלוסו של הקב"ה עולה אלא מן המים הה"ד מקולות מים רבים אדירים משברי ים ומה היו אומרין אדיר במרום ד' אמר הקב"ה מה אם אלו שאין להם לא פה ולא אמירה ולא דיבור הרי הן מקלסין אותי כשנברא אדם עאכ"ו וכו' מרמז המדרש בזה שהמשיל את המים לאלמים שאין בהם כח הדיבור להורות אשר טרם שיוצא עדיין הסדר באור ישר מהעלם אל הגילוי לתפיסת האדם אז מיד בהתחלה צריך האדם להתייצב עם הכרה ולקבוע אז היטב בלבו כי אדיר במרום ד' היינו שכל התפשטות אור השפעתו ית' הוא תמיד בידו ית' כי באמת לא עזב השי"ת מעולם שום דבר מידו ורשותו וכדאיתא במדרש תנחומא (פ' פנחס) יש רחמן מוסר מזונותיו לאכזרי וכו' כי השי"ת אומר תמיד לי הכסף ולי הזהב ולמי נותן השי"ת לאדם כזה שקובע בלבו היטב הכרה שאף כל מה שתחת ידו הוא ג"כ עדיין בידו ית' כי אדיר במרום ד' נמצא שגם שההשפעה הוא ביד זה האדם בכל זאת לא עזב אותה השי"ת עדיין ושפיר נקרא עדיין זאת השפע לי הכסף ולי הזהב אמר ד' לכן יורדים לזה האיש כל ההשפעות כי אף אחר שבאים ברשותו המה נמי עדיין כמו בידו ית' וזהו אדר בשנה: